Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 13ης Οκτωβρίου 2022*

«Προδικαστική παραπομπή – Διαρθρωτικά ταμεία – Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) – Ταμείο Συνοχής – Κανονισμός (ΕΚ) 1083/2006 – Κανονισμός (ΕΕ) 1303/2013 – Χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση – Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) – Κανονισμός (ΕΚ) 1290/2005 – Κανονισμός (ΕΚ) 1698/2005 – Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 – Συμφωνία επιχορήγησης – Κεφάλαια καταβληθέντα στον δικαιούχο με κατάθεση σε λογαριασμό τράπεζας που πτώχευσε – Εθνική ρύθμιση η οποία δεν εξαιρεί τα κεφάλαια αυτά από την πτωχευτική περιουσία της τράπεζας»

Στην υπόθεση C-698/20,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο, Πολωνία) με απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2020, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 21 Δεκεμβρίου 2020, στο πλαίσιο της δίκης

Gmina Wieliszew

κατά

Syndyk Masy upadłości Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie w upadłości likwidacyjnej,

παρισταμένου του:

Rzecznik Praw Obywatelskich,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. G. Xuereb, πρόεδρο τμήματος, A. Arabadjiev (εισηγητή), πρόεδρο του πρώτου τμήματος, ασκούντα καθήκοντα δικαστή του έκτου τμήματος, και I. Ziemele, δικαστή,

γενικός εισαγγελέας: P. Pikamäe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– ο Rzecznik Praw Obywatelskich, εκπροσωπούμενος από τον M. Taborowski,

– η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους I. Barcew και J. Hradil,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 2, σημείο 5, των άρθρων 3 και 4, του άρθρου 57, παράγραφος 1, και των άρθρων 70 και 80 του κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006 του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2006, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 (ΕΕ 2006, L 210, σ. 25), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 423/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012 (ΕΕ 2012, L 133, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 1083/2006), καθώς και του άρθρου 2, σημείο 15, του άρθρου 37, παράγραφος 1, του άρθρου 66, του άρθρου 67, παράγραφος 1, του άρθρου 74, παράγραφος 1, και του άρθρου 89, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 (ΕΕ 2013, L 347, σ. 320).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του Gmina Wieliszew (Δήμου Wieliszew, Πολωνία, στο εξής: Δήμος) και του Syndyk Masy upadłości Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie w upadłości likwidacyjnej (συνδίκου πτωχεύσεως της συνεταιριστικής τράπεζας της βιοτεχνίας και της γεωργίας, Πολωνία) με αντικείμενο την εξαίρεση, από την πτωχευτική περιουσία της εν λόγω τράπεζας, του ποσού των 2 439 814 πολωνικών ζλότι (PLN) (περίπου 500 000 ευρώ) που ο Δήμος είχε καταθέσει σε λογαριασμό της.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Το πρωτόκολλο

3 Κατά το άρθρο 1, τρίτη περίοδος, του πρωτοκόλλου (αριθ. 7) περί των προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: πρωτόκολλο), «[τ]α περιουσιακά στοιχεία και τα στοιχεία ενεργητικού της [Ευρωπαϊκής] Ένωσης δεν δύναται να αποτελέσουν αντικείμενο οποιοσδήποτε αναγκαστικού μέτρου διοικητικής ή δικαστικής αρχής, άνευ αδείας του Δικαστηρίου [της Ευρωπαϊκής Ένωσης]».

Ο κανονισμός (ΕΚ) 1698/2005

4 Το άρθρο 2, στοιχείο θ′, του κανονισμού (ΕΚ) 1698/2005 του Συμβουλίου, της 20ής Σεπτεμβρίου 2005, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) (ΕΕ 2005, L 277, σ. 1), όριζε ως «δημόσια δαπάνη» «κάθε δημόσια συνεισφορά στη χρηματοδότηση δράσεων από τον προϋπολογισμό κάποιου κράτους, περιφερειακών και τοπικών αρχών ή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και κάθε παρόμοια δαπάνη. Θεωρείται ως δημόσια συνεισφορά κάθε συμμετοχή στη χρηματοδότηση δράσεων από τον προϋπολογισμό φορέων ή ενώσεων του δημόσιου τομέα, μιας ή περισσοτέρων περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή φορέων του δημόσιου τομέα κατά την έννοια της οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων προμηθειών και υπηρεσιών[(ΕΕ 2004, L 134, σ. 114)]».

5 Το άρθρο 3 του κανονισμού αυτού προέβλεπε τα εξής:

«Το ΕΓΤΑΑ συμβάλλει στην προαγωγή της αειφόρου αγροτικής ανάπτυξης σε ολόκληρη την Κοινότητα κατά τρόπο συμπληρωματικό προς τις πολιτικές για την αγορά και την εισοδηματική στήριξη της κοινής γεωργικής πολιτικής, την πολιτική συνοχής και την κοινή αλιευτική πολιτική».

6 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού είχε ως εξής:

«Η στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης συμβάλλει στην επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

α) βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της δασοκομίας μέσω της παροχής στήριξης για αναδιάρθρωση, ανάπτυξη και καινοτομία·

β) βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου μέσω της παροχής στήριξης για τη διαχείριση της γης·

γ) βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και ενθάρρυνση της διαφοροποίησης της οικονομικής δραστηριότητας.»

7 Το άρθρο 15, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού όριζε τα εξής:

«Το ΕΓΤΑΑ ενεργεί στα κράτη μέλη μέσω προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Τα προγράμματα αυτά υλοποιούν μια στρατηγική αγροτικής ανάπτυξης μέσω μιας δέσμης μέτρων, τα οποία

συγκεντρώνονται σε ομάδες σύμφωνα με τους άξονες που ορίζονται στον τίτλο IV, για την επίτευξη των οποίων θα ζητείται ενίσχυση από το ΕΓΤΑΑ.

Κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης καλύπτει περίοδο μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 2007 και της 31ης Δεκεμβρίου 2013.»

8 Το άρθρο 72, παράγραφος 1, του κανονισμού 1698/2005 είχε ως εξής:

«Με την επιφύλαξη των κανόνων που αφορούν την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και την ελευθερία εγκατάστασης κατά την έννοια των άρθρων 43 και 49 [ΕΚ], το κράτος μέλος εξασφαλίζει ότι μια πράξη που αφορά επένδυση διατηρεί το δικαίωμά της στη συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ, εάν η εν λόγω πράξη, επί διάστημα πέντε ετών από την απόφαση χρηματοδότησης της διαχειριστικής αρχής, δεν υποστεί σημαντική τροποποίηση η οποία:

α) επηρεάζει τη φύση της ή τους όρους υλοποίησής της ή παρέχει αδικαιολόγητο πλεονέκτημα σε μια επιχείρηση ή δημόσιο οργανισμό·

β) απορρέει είτε από μεταβολή της φύσης του ιδιοκτησιακού καθεστώτος μιας υποδομής είτε από τη διακοπή ή τη μετεγκατάσταση μιας παραγωγικής δραστηριότητας.»

Ο κανονισμός 1083/2006

9 Κατά το άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1083/2006, ο εν λόγω κανονισμός «καθορίζει τους γενικούς κανόνες που διέπουν το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) (εφεξής “διαρθρωτικά ταμεία”) και το Ταμείο Συνοχής».

10 Το άρθρο 2, σημείο 5, του κανονισμού αυτού όριζε τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, οι ακόλουθοι όροι λαμβάνουν την ακόλουθη σημασία.

[…]

5) “δημόσια δαπάνη”: κάθε δημόσια συνεισφορά στη χρηματοδότηση πράξεων από τον κρατικό προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στα πλαίσια των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής καθώς και κάθε παρόμοια δαπάνη. Κάθε συμμετοχή στη χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό πράξεων φορέων ή ενώσεων του δημόσιου τομέα, μίας ή περισσοτέρων περιφερειακών ή τοπικών αρχών […] νοείται ως παρεμφερής δαπάνη».

11 Το επιγραφόμενο «Στόχοι» άρθρο 3 του εν λόγω κανονισμού όριζε τα εξής:

«1. Η δράση που αναλαμβάνει η Κοινότητα δυνάμει του άρθρου 158 [ΕΚ] έχει σκοπό να ενισχύσει την οικονομική και κοινωνική συνοχή της διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να προαγάγει την εναρμονισμένη, ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη της Κοινότητας. Η δράση αυτή αναλαμβάνεται με τη βοήθεια των Ταμείων, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και άλλων υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων. Στοχεύει στη μείωση των οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών ανισοτήτων που έχουν ανακύψει ιδίως σε χώρες και περιφέρειες των οποίων η ανάπτυξη υστερεί, σε συνάρτηση με την οικονομική και κοινωνική αναδιάρθρωση, και στη γήρανση του πληθυσμού.

Η δράση που αναλαμβάνεται στα πλαίσια των Ταμείων ενσωματώνει, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, τις προτεραιότητες της Κοινότητας υπέρ της βιώσιμης ανάπτυξης με την ενίσχυση της οικονομικής μεγέθυνσης, της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης, της κοινωνικής ένταξης, καθώς και της προστασίας και της βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος.

2. Προς τον σκοπό αυτόν, το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το Ταμείο Συνοχής, η ΕΤΕπ και άλλα υφιστάμενα κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα συμβάλλουν, το καθένα κατά τον ενδεικνυόμενο τρόπο, στην επίτευξη των ακόλουθων τριών στόχων:

α) το στόχο "Σύγκλιση", που αποβλέπει στην επιτάχυνση της σύγκλισης των λιγότερο αναπτυγμένων κρατών μελών και περιφερειών μέσω της βελτίωσης των συνθηκών για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση με την αύξηση και τη βελτίωση της ποιότητας των επενδύσεων σε φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο, την ανάπτυξη της καινοτομίας και της κοινωνίας της γνώσης, την προσαρμοστικότητα στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές, την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος καθώς και την ενίσχυση της διοικητικής αποτελεσματικότητας. Ο στόχος αυτός αποτελεί την προτεραιότητα των [διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής]·

β) το στόχο "Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση", που αποβλέπει, εκτός από τις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ελκυστικότητας των περιφερειών καθώς και στην απασχόληση, προβλέποντας τις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές, συμπεριλαμβανομένων αυτών που συνδέονται με την απελευθέρωση του εμπορίου, μέσω [της αύξησης και της βελτίωσης της ποιότητας των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο,] της καινοτομίας και της προαγωγής της κοινωνίας της γνώσης, της επιχειρηματικότητας, της προστασίας και της βελτίωσης του περιβάλλοντος, και της βελτίωσης της προσβασιμότητας, της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων, καθώς και μέσω της ανάπτυξης αγορών εργασίας χωρίς περιορισμούς·

γ) το στόχο "Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία", που αποβλέπει στην ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας μέσω κοινών τοπικών και περιφερειακών πρωτοβουλιών, στην ενίσχυση της διακρατικής συνεργασίας μέσω δράσεων που ευνοούν την ολοκληρωμένη εδαφική ανάπτυξη που συνδέεται με τις κοινοτικές προτεραιότητες, και μέσω της ενίσχυσης της διαπεριφερειακής συνεργασίας και της ανταλλαγής εμπειρίας στο ενδεικνυόμενο εδαφικό επίπεδο.

3. Δυνάμει των τριών στόχων που παρατίθενται στην παράγραφο 2, η συνδρομή των Ταμείων, ανάλογα με τη φύση τους, λαμβάνει υπόψη, αφενός μεν, τα ειδικά οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά, αφετέρου δε, τα ειδικά εδαφικά χαρακτηριστικά. Η συνδρομή στηρίζει, κατά τον ενδεικνυόμενο τρόπο, τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη ιδίως ως τμήμα της περιφερειακής ανάπτυξης και την ανανέωση των αγροτικών περιοχών και των περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία μέσω της οικονομικής διαφοροποίησης. Η συνδρομή στηρίζει επίσης περιοχές που επηρεάζονται από γεωγραφικά ή φυσικά μειονεκτήματα τα οποία επιδεινώνουν τα προβλήματα ανάπτυξης, ιδίως στις εξόχως απόκεντρες περιοχές κατά το άρθρο 299 παράγραφος 2 [ΕΚ], καθώς και στις βόρειες πολύ αραιοκατοικημένες περιοχές, σε ορισμένα νησιά και νησιωτικά κράτη μέλη και ορεινές περιοχές.»

12 Το επιγραφόμενο «Μέσα και αποστολή» άρθρο 4 του ίδιου κανονισμού όριζε στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα Ταμεία συνεισφέρουν, καθένα με βάση τις ειδικές διατάξεις που το διέπουν, στην επίτευξη των τριών στόχων που παραθέτει το άρθρο 3 παράγραφος 2, ως εξής:

α) στόχος "Σύγκλιση": το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το Ταμείο Συνοχής·

β) στόχος "Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση": το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ·

γ) στόχος "Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία": το ΕΤΠΑ.»

13 Δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 1083/2006, ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορά τα Ταμεία εκτελείται στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης μεταξύ των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

14 Το άρθρο 57, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού αυτού όριζε τα εξής:

«Το κράτος μέλος ή η διαχειριστική αρχή διασφαλίζουν ότι μία πράξη η οποία περιλαμβάνει επενδύσεις στις υποδομές ή παραγωγικές επενδύσεις διατηρεί τη συνεισφορά των Ταμείων μόνον εάν, εντός πέντε ετών από την ολοκλήρωσή της, δεν υποστεί σημαντική τροποποίηση η οποία προκαλείται από αλλαγή στη φύση της κυριότητας στοιχείου υποδομής ή από την παύση παραγωγικής δραστηριότητας και επηρεάζει τη φύση της ή τους όρους υλοποίησης της πράξης ή παρέχει αδικαιολόγητο πλεονέκτημα σε επιχείρηση ή δημόσιο φορέα.»

15 Το άρθρο 70, παράγραφοι 1 και 2, του εν λόγω κανονισμού είχε ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη είναι αρμόδια για τη διαχείριση και τον έλεγχο των επιχειρησιακών προγραμμάτων, ιδίως λαμβάνοντας τα ακόλουθα μέτρα:

α) διασφαλίζουν ότι τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου για τα επιχειρησιακά προγράμματα έχουν οργανωθεί σύμφωνα με τα άρθρα 58 έως 62 και λειτουργούν ουσιαστικά·

β) προλαμβάνουν, εντοπίζουν και διορθώνουν παρατυπίες και ανακτούν αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά μαζί με τους τόκους υπερημερίας, ανάλογα με την περίπτωση. Ενημερώνουν σχετικά την Επιτροπή και την τηρούν ενήμερη σχετικά με την πρόοδο των διοικητικών και δικαστικών διαδικασιών.

2. Στην περίπτωση που είναι αδύνατη η ανάκτηση ποσών καταβληθέντων αχρεωστήτως σε δικαιούχο, το κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την επιστροφή των απολεσθέντων ποσών στο γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εάν αποδεικνύεται ότι η απώλεια προκλήθηκε λόγω παρατυπίας ή αμέλειάς του.»

16 Το άρθρο 80 του ίδιου κανονισμού προέβλεπε τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι υπεύθυνοι για τη διενέργεια των πληρωμών φορείς να διασφαλίζουν ότι οι δικαιούχοι εισπράττουν το συντομότερο δυνατόν και πλήρως το συνολικό ποσό της δημόσιας συνεισφοράς. Κανένα ποσό δεν αφαιρείται ούτε παρακρατείται, ούτε εισπράττεται οποιαδήποτε ειδική επιβάρυνση ή άλλο τέλος ισοδύναμου αποτελέσματος, το οποίο θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση των ποσών αυτών για τους δικαιούχους.»

Ο κανονισμός 1303/2013

17 Κατά το άρθρο 152, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1303/2013:

«1. Ο παρών κανονισμός δεν επηρεάζει ούτε τη συνέχιση ούτε την τροποποίηση, συμπεριλαμβανομένης της συνολικής ή μερικής ακύρωσης, συνδρομής που έχει εγκριθεί από την Επιτροπή με βάση τον εν λόγω κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1083/2006. Ο εν λόγω κανονισμός ή άλλη νομοθετική πράξη η οποία εφαρμόζεται στην εν λόγω συνδρομή στις 31 Δεκεμβρίου 2013, εξακολουθεί να διέπει τη συνδρομή αυτή ή τις πράξεις αυτές μέχρι το κλείσιμό τους. Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου η συνδρομή καλύπτει τα επιχειρησιακά προγράμματα και τα μεγάλα έργα.

2. Οι αιτήσεις για τη λήψη συνδρομής που υποβλήθηκαν ή εγκρίθηκαν στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 εξακολουθούν να ισχύουν.»

18 Το άρθρο 153, παράγραφος 1, του κανονισμού 1303/2013 ορίζει τα ακόλουθα:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 152, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 καταργείται από την 1η Ιανουαρίου 2014.»

Ο κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013

19 Το άρθρο 88 του κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 (ΕΕ 2013, L 347, σ. 487), ορίζει ότι ο εν λόγω κανονισμός εξακολουθεί να εφαρμόζεται στις πράξεις που υλοποιούνται κατ' εφαρμογήν των προγραμμάτων που εγκρίθηκαν από την Επιτροπή δυνάμει αυτού πριν από την 1η Ιανουαρίου 2014.

Ο κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013

20 Κατά το άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 352/78, (ΕΚ) αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) αριθ. 485/2008 του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 347, σ. 549, και διορθωτικό ΕΕ 2016, L 130, σ. 7):

«Πλην αντιθέτων διατάξεων της ενωσιακής νομοθεσίας, οι πληρωμές που αντιστοιχούν στη χρηματοδότηση που προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό καταβάλλονται στο ακέραιο στους δικαιούχους.»

21 Το άρθρο 34, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1306/2013 προβλέπει τα εξής:

«1. Οι πιστώσεις που είναι αναγκαίες για τη χρηματοδότηση των δαπανών που αναφέρονται στο άρθρο 5 τίθενται στη διάθεση των κρατών μελών με τη μορφή προχρηματοδότησης, ενδιάμεσων πληρωμών και πληρωμής υπόλοιπου, όπως περιγράφεται στο παρόν τμήμα.

2. Το συνολικό ποσό του αθροίσματος της προχρηματοδότησης και των ενδιάμεσων πληρωμών δεν υπερβαίνει το 95 % της συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ σε κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης.

[…]»

22 Κατά το άρθρο 35, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, «[μ]ετά την απόφασή της για την έγκριση του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης, η Επιτροπή καταβάλλει το αρχικό ποσό προχρηματοδότησης στο κράτος μέλος για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού». Δυνάμει του άρθρου 36, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, η Επιτροπή πραγματοποιεί ενδιάμεσες πληρωμές για την επιστροφή των δαπανών που έχουν πραγματοποιήσει οι διαπιστευμένοι οργανισμοί πληρωμών για την εκτέλεση των προγραμμάτων. Όσον αφορά την καταβολή του υπολοίπου, το άρθρο 37, παράγραφοι 1 και 2, του ίδιου κανονισμού διευκρινίζει ότι το υπόλοιπο εξοφλείται από την Επιτροπή μετά την παραλαβή της τελευταίας ετήσιας έκθεσης προόδου σχετικά με την εφαρμογή ενός προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης. Το εν λόγω άρθρο 37, παράγραφος 2, ορίζει ότι η πληρωμή αυτή πραγματοποιείται το αργότερο έξι μήνες μετά την παραλαβή από την Επιτροπή των στοιχείων και εγγράφων που μνημονεύονται στο εν λόγω άρθρο 37, παράγραφος 1, και την εκκαθάριση του τελευταίου ετήσιου λογαριασμού.

23 Το άρθρο 54 του κανονισμού 1306/2013 ορίζει τα εξής:

«1. Για κάθε αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό ή ως επακόλουθο παρατυπίας ή αμέλειας, τα κράτη μέλη ζητούν ανάκτηση από τον δικαιούχο εντός 18 μηνών αφότου εγκριθεί και, κατά περίπτωση, παραληφθεί από τον οργανισμό πληρωμών ή τον αρμόδιο για την ανάκτηση φορέα, έκθεση ελέγχου ή ανάλογο έγγραφο όπου διαπιστώνεται ότι έχει διαπραχθεί παρατυπία. Τα αντίστοιχα ποσά καταγράφονται κατά τη στιγμή της αίτησης ανάκτησης στο βιβλίο οφειλετών του οργανισμού πληρωμών.

2. Εφόσον η ανάκτηση δεν πραγματοποιηθεί εντός τεσσάρων ετών από την ημερομηνία της αίτησης ανάκτησης ή εντός οκτώ ετών αν η ανάκτηση αποτελεί αντικείμενο προσφυγής ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, οι δημοσιονομικές επιπτώσεις της μη ανάκτησης βαρύνουν κατά 50 % το οικείο κράτος μέλος και κατά 50 % τον προϋπολογισμό της Ένωσης, με την επιφύλαξη της απαίτησης ότι το οικείο κράτος μέλος πρέπει να συνεχίσει τις διαδικασίες ανάκτησης σύμφωνα με το άρθρο 58.

Εάν, στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάκτησης, διαπιστωθεί με οριστική διοικητική ή δικαστική πράξη ότι δεν έχει διαπραχθεί παρατυπία, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δηλώνει στα ταμεία ως δαπάνη τη δημοσιονομική επιβάρυνσή του δυνάμει του πρώτου εδαφίου.

Εάν όμως, για λόγους που δεν μπορούν να αποδοθούν στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, δεν είναι δυνατή η ανάκτηση εντός της προθεσμίας που ορίζεται στο πρώτο εδάφιο και το προς ανάκτηση ποσό υπερβαίνει το 1 εκατομμύριο EUR, η Επιτροπή μπορεί, κατόπιν αιτήσεως του κράτους μέλους, να παρατείνει την προθεσμία έως και κατά το ήμισυ της διάρκειας της αρχικής περιόδου.

3. Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να μη συνεχίσουν τη διαδικασία ανάκτησης. Μια τέτοια απόφαση μπορεί να ληφθεί μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) εάν το σύνολο των πραγματοποιηθέντων και των προβλεπόμενων εξόδων ανάκτησης υπερβαίνει το προς ανάκτηση ποσό, η προϋπόθεση αυτή θεωρείται ότι έχει εκπληρωθεί:
   i) αν το ποσό που πρέπει να ανακτηθεί από τον δικαιούχο στο πλαίσιο συγκεκριμένης πληρωμής για ένα καθεστώς ενίσχυσης [ή μέτρο στήριξης], χωρίς τους τόκους, δεν υπερβαίνει τα 100 EUR, ή

ii) αν το ποσό που πρέπει να ανακτηθεί από τον δικαιούχο στο πλαίσιο συγκεκριμένης πληρωμής για ένα καθεστώς ενίσχυσης [ή μέτρο στήριξης], χωρίς τους τόκους, κυμαίνεται από 100 EUR έως 150 EUR και το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος εφαρμόζει κατώτατο όριο ίσο ή υψηλότερο από το προς ανάκτηση ποσό βάσει της εθνικής του νομοθεσίας για τη μη κίνηση διαδικασίας ανάκτησης εθνικών οφειλών.

β) εάν η ανάκτηση είναι αδύνατη λόγω αφερεγγυότητας του οφειλέτη ή των προσώπων που φέρουν τη νομική ευθύνη για την παρατυπία, η οποία αφερεγγυότητα έχει διαπιστωθεί και αναγνωριστεί σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του σχετικού κράτους μέλους.

Σε περίπτωση που η απόφαση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου ληφθεί πριν το οφειλόμενο ποσό αποτελέσει αντικείμενο των κανόνων που αναφέρονται στην παράγραφο 2, οι οικονομικές επιπτώσεις της μη ανάκτησης βαρύνουν τον προϋπολογισμό της Ένωσης.

4. Το κράτος μέλος εγγράφει τις οικονομικές επιπτώσεις που το βαρύνουν κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου στους ετήσιους λογαριασμούς που πρέπει να διαβιβάζει στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 102 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο iv). Η Επιτροπή εξακριβώνει την ορθότητα της εγγραφής και προβαίνει στις τυχόν αναγκαίες αναπροσαρμογές στο πλαίσιο της εκτελεστικής πράξης που προβλέπεται στο άρθρο 51.

5. Η Επιτροπή μπορεί, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 52 παράγραφος 3, να εκδίδει εκτελεστικές πράξεις για να αποκλείσει από την ενωσιακή χρηματοδότηση τα ποσά που βαρύνουν τον γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) εάν το κράτος μέλος δεν τήρησε τις προθεσμίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1·

β) εάν θεωρεί ότι δεν δικαιολογείται η απόφαση για τη μη συνέχιση της διαδικασίας ανάκτησης που έχει ληφθεί από το κράτος μέλος σύμφωνα με την παράγραφο 3·

γ) εάν θεωρεί ότι η παρατυπία ή η μη ανάκτηση είναι αποτέλεσμα παρατυπίας ή αμέλειας που μπορεί να καταλογιστεί στις διοικητικές αρχές ή σε άλλο επίσημο φορέα του κράτους μέλους.

Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία στην οποία παραπέμπει το άρθρο 116 παράγραφος 2.»

24 Το άρθρο 56 του κανονισμού αυτού έχει ως εξής:

«Σε περίπτωση διαπίστωσης παρατυπίας ή αμέλειας στις πράξεις ή στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης, τα κράτη μέλη επιβάλλουν δημοσιονομικές προσαρμογές ακυρώνοντας το σύνολο ή μέρος της αντίστοιχης ενωσιακής χρηματοδότησης. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη το είδος και τη σοβαρότητα των παρατυπιών που διαπιστώνονται καθώς και το επίπεδο της οικονομικής ζημίας που υφίσταται το ΕΓΤΑΑ.

Τα ποσά της ενωσιακής χρηματοδότησης στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ που ακυρώνονται και τα ανακτώμενα ποσά καθώς και οι αντίστοιχοι τόκοι επαναδιατίθενται στο συγκεκριμένο πρόγραμμα. Ωστόσο, τα ενωσιακά κονδύλια που προέρχονται από ακύρωση ή ανάκτηση μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν από το κράτος μέλος μόνο για πράξεις που προβλέπονται στο ίδιο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης και υπό τον όρο ότι δεν θα επαναδιατεθούν για πράξεις που αποτέλεσαν το αντικείμενο δημοσιονομικής προσαρμογής. Μετά την περάτωση ενός προγράμματος

αγροτικής ανάπτυξης, το κράτος μέλος επιστρέφει τα ποσά που έχουν ανακτηθεί στον προϋπολογισμό της Ένωσης.»

25 Το άρθρο 58, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν, στο πλαίσιο της ΚΓΠ, όλες τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις και λαμβάνουν όλα τα άλλα μέτρα που είναι αναγκαία για την αποτελεσματική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, και ιδίως για τα εξής:

[…]

ε) την ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών με τους τόκους και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, την κίνηση νομικών διαδικασιών προς τον σκοπό αυτό.»

Το πολωνικό δίκαιο

26 Κατά το άρθρο 61 του ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (πτωχευτικού νόμου, της 28ης Φεβρουαρίου 2003) (Dz. U. του 2020, αριθ. 60, σημείο 1228, στο εξής: u.p.u.):

«Από την ημερομηνία κηρύξεως της πτωχεύσεως, η περιουσία του πτωχεύσαντος καθίσταται πτωχευτική περιουσία η οποία αποσκοπεί στην ικανοποίηση των πιστωτών του.»

27 Κατά το άρθρο 63, παράγραφος 1, του u.p.u., δεν περιλαμβάνεται στην πτωχευτική περιουσία κάθε περιουσιακό στοιχείο που εξαιρείται από την αναγκαστική εκτέλεση δυνάμει των διατάξεων του ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (νόμου περί του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, της 17ης Νοεμβρίου 1964) (Dz. U. του 2020, θέση 1575, στο εξής: κώδικας πολιτικής δικονομίας).

28 Το άρθρο 70 του u.p.u. ορίζει τα εξής:

«Τα περιουσιακά στοιχεία που δεν ανήκουν στην περιουσία του πτωχεύσαντος εξαιρούνται από την πτωχευτική περιουσία.»

29 Το άρθρο 831, παράγραφος 1, σημείο 2a, του κώδικα πολιτικής δικονομίας προβλέπει τα εξής:

«Δεν υπόκεινται σε αναγκαστική εκτέλεση:

[…]

2a) τα κεφάλαια που προέρχονται από προγράμματα χρηματοδοτούμενα με τους πόρους που μνημονεύονται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, σημεία 2 και 3, του ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (νόμου περί δημοσίων οικονομικών, της 27ης Αυγούστου 2009) (Dz. U. του 2019, θέση 869, όπως έχει τροποποιηθεί), οι οποίοι έχουν καταβληθεί υπό τη μορφή προκαταβολών, εκτός αν η απαίτηση που αποτελεί το αντικείμενο του μέτρου εκτελέσεως προέκυψε από την υλοποίηση έργου για το οποίο προορίζονταν τα κεφάλαια αυτά».

30 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, σημεία 2, 2a και 3, του νόμου περί δημοσίων οικονομικών ορίζει τα εξής:

«Ως δημόσια κεφάλαια νοούνται:

[…]

2) τα κεφάλαια που προέρχονται από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα μη επιστρεπτέα κεφάλαια που καταβάλλονται στο πλαίσιο ενισχύσεως χορηγηθείσας από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ)·

2a) τα κεφάλαια του άρθρου 3b του ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia Polityki Rozwoju (νόμου περί των αρχών που διέπουν την αναπτυξιακή πολιτική, της 6ης Δεκεμβρίου 2006) (Dz. U. του 2018, θέσεις 1307 και 1669)·

3) τα μη επιστρεπτέα κεφάλαια που προέρχονται από πηγές αλλοδαπής προέλευσης πλην των διαλαμβανόμενων στο σημείο 2».

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

31 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι ο Δήμος έλαβε, βάσει τριών συμφωνιών επιχορηγήσεως (στο εξής, από κοινού: συμφωνίες επιχορηγήσεως) τις οποίες είχε συνάψει με τις αρμόδιες εθνικές αρχές, κεφάλαια τα οποία είχαν χορηγηθεί στις αρχές αυτές για την υλοποίηση έργων συγχρηματοδοτούμενων από τον προϋπολογισμό της Ένωσης.

32 Η πρώτη συμφωνία επιχορηγήσεως συνήφθη στις 26 Μαΐου 2014 για τη χρηματοδότηση έργου στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος «Καινοτόμος Οικονομία», για την περίοδο 2007-2013, υλοποιούμενου με τη στήριξη του ΕΤΠΑ. Το συνολικό επιλέξιμο κόστος του έργου αυτού ανερχόταν σε 1 014 473 PLN (περίπου 210 000 ευρώ) και μπορούσε να συγχρηματοδοτηθεί κατά ποσοστό 85 % από τον προϋπολογισμό της Ένωσης. Από τη συμφωνία αυτή προκύπτει, αφενός, ότι η δημόσια συνεισφορά έπρεπε να χορηγηθεί υπό τη μορφή επιστροφής των πραγματοποιηθεισών επιλέξιμων δαπανών και/ή υπό τη μορφή προκαταβολών και, αφετέρου, ότι ο δικαιούχος όφειλε να διασφαλίσει την υλοποίηση και τη βιωσιμότητα του εν λόγω έργου κατά την πενταετή περίοδο που προβλέπει το άρθρο 57 του κανονισμού 1083/2006 και όφειλε να επιστρέψει τα χρηματικά ποσά σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως σε περίπτωση καταχρηστικής χρησιμοποιήσεως των κεφαλαίων.

33 Η δεύτερη συμφωνία επιχορηγήσεως, η οποία συνήφθη στις 28 Αυγούστου 2014, αφορούσε τη χρηματοδότηση έργου δυνάμει της δράσης «Βασικές υπηρεσίες για την αγροτική οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό», στο πλαίσιο του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης 2007-2013, υποστηριζόμενου από το ΕΓΤΑΑ. Ο Δήμος έλαβε ενίσχυση ύψους 2 335 084 PLN (περίπου 480 000 ευρώ), με ανώτατο όριο το 50 % των επιλέξιμων δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε για την υλοποίηση του έργου αυτού. Η δεύτερη συμφωνία επέβαλλε, όπως και η πρώτη, στον δικαιούχο την υποχρέωση επιστροφής των κεφαλαίων σε ορισμένες περιπτώσεις και περιείχε διατάξεις που αποσκοπούσαν στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του εν λόγω έργου.

34 Παρόμοιες διατάξεις προέβλεπε και η τρίτη συμφωνία επιχορηγήσεως, η οποία συνήφθη στις 8 Σεπτεμβρίου 2014 και αφορούσε τη χρηματοδότηση έργου στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος «Υποδομές και περιβάλλον», για την περίοδο 2007-2013, υποστηριζόμενου από

το Ταμείο Συνοχής. Το συνολικό επιλέξιμο κόστος του έργου αυτού ανερχόταν σε 5 107 639,40 PLN (περίπου 1 000 000 ευρώ). Το ποσό αυτό έπρεπε να καταβληθεί στον δικαιούχο υπό τη μορφή προκαταβολών, ακολουθούμενων από ενδιάμεσες πληρωμές και την τελική πληρωμή.

35 Όλα τα ποσά που καταβλήθηκαν στον Δήμο από τις εθνικές αρχές δυνάμει των συμφωνιών επιχορηγήσεως κατατέθηκαν σε λογαριασμούς που διατηρούσε ο Δήμος στη Spółdzielczy Bank Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie (συνεταιριστική τράπεζα της βιοτεχνίας και της γεωργίας, Πολωνία, στο εξής: τράπεζα).

36 Με διάταξη της 30ής Δεκεμβρίου 2015, η τράπεζα κηρύχθηκε σε πτώχευση.

37 Ο Δήμος ζήτησε από τον εισηγητή δικαστή να εξαιρέσει από την πτωχευτική περιουσία της τράπεζας τα ποσά που είχε λάβει ο Δήμος στο πλαίσιο εκτελέσεως των συμφωνιών επιχορηγήσεως, αλλά το αίτημά του απορρίφθηκε με διάταξη της 18ης Μαρτίου 2016. Κατόπιν τούτου, ο Δήμος άσκησε αγωγή ενώπιον του Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου της Βαρσοβίας, Πολωνία) με αίτημα να εξαιρεθούν τα εν λόγω ποσά. Η αγωγή απορρίφθηκε με απόφαση της 8ης Φεβρουαρίου 2017. Κατόπιν απορρίψεως από το Sąd Okręgowy w Warszawie (περιφερειακό δικαστήριο της Βαρσοβίας, Πολωνία), με απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 2018, της εφέσεως που είχε ασκήσει ο Δήμος κατά της πρωτόδικης αποφάσεως, ο Δήμος άσκησε αναίρεση ενώπιον του Sąd Najwyższy (Ανώτατου Δικαστηρίου, Πολωνία), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου.

38 Το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς τη φύση των ποσών που μνημονεύονται στη σκέψη 35 της παρούσας αποφάσεως. Ειδικότερα, θέτει το ερώτημα αν συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης εθνική νομοθεσία βάσει της οποίας τέτοια ποσά, προερχόμενα από τον προϋπολογισμό της Ένωσης, δεν εξαιρούνται από την πτωχευτική περιουσία της τράπεζας στην οποία κατατέθηκαν, καθόσον η νομοθεσία αυτή υπονομεύει την επίτευξη των σκοπών που επιδιώκει η νομοθεσία της Ένωσης.

39 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, πρώτον, ότι, λόγω της καταθέσεώς τους σε τρεχούμενους λογαριασμούς της τράπεζας, τα μνημονευόμενα στη σκέψη 35 της παρούσας αποφάσεως ποσά περιήλθαν στην κυριότητα της τράπεζας και, ως εκ τούτου, έχουν νομίμως περιληφθεί στην πτωχευτική περιουσία της προκειμένου να ικανοποιηθούν οι πιστωτές της.

40 Βεβαίως, κατά το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο), από το άρθρο 63 του u.p.u., το άρθρο 831, παράγραφος 1, του κώδικα πολιτικής δικονομίας και το άρθρο 5, παράγραφος 1, σημεία 2 και 3, του νόμου περί δημοσίων οικονομικών προκύπτει ότι τα ποσά που προέρχονται από δημόσιους πόρους, συμπεριλαμβανομένων των προερχόμενων από τον προϋπολογισμό της Ένωσης ποσών, δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο διαδικασίας αναγκαστικής εκτελέσεως. Εντούτοις, οι διατάξεις αυτές δεν έχουν εφαρμογή στη διαφορά της κύριας δίκης. Συγκεκριμένα, δεν αμφισβητείται, στην πολωνική θεωρία και νομολογία, ότι η προβλεπόμενη από τις εν λόγω διατάξεις εξαίρεση εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση κατά την οποία ο πτωχεύσας είναι ο δικαιούχος των επίμαχων κεφαλαίων. Εν προκειμένω, όμως, δικαιούχος δεν ήταν η τράπεζα, αλλά ο Δήμος. Κατά συνέπεια, κατά το αιτούν δικαστήριο, για να αποφύγει την κατάσχεση των οικείων κεφαλαίων, ο Δήμος έπρεπε να τα διατηρήσει στην κατοχή του χωρίς να τα καταθέσει στην τράπεζα, όμως τούτο δεν επιτρεπόταν βάσει των συμφωνιών επιχορηγήσεως.

41 Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι ο Δήμος ακολούθησε τη διαδικασία που προβλέπει το πολωνικό δίκαιο, και ειδικότερα το άρθρο 70 του u.p.u., προκειμένου να επιτύχει την εξαίρεση από την πτωχευτική περιουσία περιουσιακών στοιχείων τα οποία, κατά την εν λόγω

τοπική αρχή, δεν ανήκαν στον πτωχεύσαντα. Εντούτοις, η αγωγή την οποία άσκησε συναφώς ο Δήμος δεν έγινε δεκτή, για τον λόγο ότι τα κατατεθέντα από τον δικαιούχο ποσά είχαν περιέλθει στην κυριότητα της τράπεζας, με αποτέλεσμα το εν λόγω άρθρο 70 να μην έχει εφαρμογή στη διαφορά της κύριας δίκης.

42 Πάντως, ο Δήμος αποτελεί έναν εκ των πιστωτών της τράπεζας, του οποίου οι απαιτήσεις αντιστοιχούν στα ποσά που του καταβλήθηκαν βάσει των συμφωνιών επιχορηγήσεως. Προκειμένου δε να επιτύχει την ανάκτηση των ποσών αυτών, ο Δήμος θα έπρεπε συνεπώς να αναγγείλει την απαίτησή του επί των εν λόγω ποσών στην πτωχευτική περιουσία της τράπεζας. Δεν υπάρχει, εντούτοις, καμία εγγύηση για την επιτυχή έκβαση του εν λόγω εγχειρήματος ανακτήσεως.

43 Κατά το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο), ενδεχόμενη αδυναμία ανακτήσεως των επίμαχων ποσών θα συνιστούσε παράβαση των άρθρων 57 και 80 του κανονισμού 1083/2006. Συγκεκριμένα, μια τέτοια αδυναμία θα καθιστούσε αδύνατη την επίτευξη του επιδιωκόμενου με τις συμφωνίες επιχορηγήσεως σκοπού, ήτοι τη συγχρηματοδότηση και, ως εκ τούτου, την υλοποίηση συγκεκριμένων επενδυτικών έργων. Εξάλλου, η μη διάθεση των ποσών αυτών για τους προβλεπόμενους στις συμφωνίες επιχορηγήσεως σκοπούς θα συνιστούσε παράβαση των εν λόγω συμφωνιών και θα μπορούσε να έχει ως συνέπεια την υποχρέωση επιστροφής των ως άνω ποσών από τον δικαιούχο τους.

44 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχουν ο [κανονισμός 1083/2006], και ιδίως το άρθρο 2, σημείο 5, τα άρθρα 3, 4 και 57, παράγραφος 1, τα άρθρα 70 και 80 και ο πλέον ισχύον [κανονισμός 1303/2013], και ιδίως το άρθρο 2, σημείο 15, το άρθρο 37, παράγραφος 1, τα άρθρα 66, 67, παράγραφος 1, 74, παράγραφος 1, και 89, παράγραφος 1, την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία δεν παρέχει τη δυνατότητα, σε οντότητα η οποία έχει λάβει κεφάλαια προερχόμενα από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να επιτύχει ενώπιον δικαστηρίου την εξαίρεση των εν λόγω κεφαλαίων από την πτωχευτική περιουσία, όταν αυτά έχουν κατατεθεί σε λογαριασμό τηρούμενο σε τράπεζα κηρυχθείσα εν συνεχεία σε πτώχευση, ή σε εθνική ρύθμιση η οποία δεν εξαιρεί τα εν λόγω κεφάλαια από την πτωχευτική περιουσία της πτωχεύσασας τράπεζας;»

Επί του αιτήματος υπαγωγής της υποθέσεως στην ταχεία διαδικασία

45 Το αιτούν δικαστήριο ζήτησε την υπαγωγή της υπό κρίση προδικαστικής παραπομπής στην ταχεία διαδικασία του άρθρου 105 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

46 Προς στήριξη του αιτήματός του, το αιτούν δικαστήριο επικαλείται τη φύση της πτωχευτικής διαδικασίας και τον σκοπό της κατά το συντομότερο δυνατόν ικανοποίησης των πιστωτών και συνακόλουθης περάτωσης της πτωχευτικής διαδικασίας της τράπεζας.

47 Το άρθρο 105, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας προβλέπει ότι, κατόπιν αιτήματος του αιτούντος δικαστηρίου ή, σε εξαιρετική περίπτωση, αυτεπαγγέλτως, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου μπορεί, όταν η φύση της υποθέσεως απαιτεί να αποφανθεί το Δικαστήριο το συντομότερο δυνατόν, να αποφασίσει, αφού ακούσει τον εισηγητή δικαστή και τον γενικό εισαγγελέα, την υπαγωγή της προδικαστικής παραπομπής σε ταχεία διαδικασία κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του Κανονισμού Διαδικασίας.

48 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η εν λόγω ταχεία διαδικασία αποτελεί δικονομικό μέσο για την αντιμετώπιση εξαιρετικά επείγουσας κατάστασης (απόφαση της 28ης Απριλίου 2022, Phoenix Contact, C-44/21, EU:C:2022:309, σκέψη 14).

49 Εν προκειμένω, με απόφαση της 9ης Φεβρουαρίου 2021, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου, αφού άκουσε τον εισηγητή δικαστή και τον γενικό εισαγγελέα, απέρριψε το αίτημα υπαγωγής της υπό κρίση υποθέσεως στην ταχεία διαδικασία.

50 Συναφώς, υπενθυμίζεται, αφενός, όσον αφορά τον σκοπό της ικανοποίησης των πιστωτών το συντομότερο δυνατόν και της συνακόλουθης ταχείας περάτωσης της επίμαχης στην κύρια δίκη διαδικασίας πτώχευσης, ότι η απαίτηση εκδίκασης της εκκρεμούς ενώπιον του Δικαστηρίου υπόθεσης το συντομότερο δυνατόν δεν μπορεί να προκύψει μόνον από το γεγονός ότι το αιτούν δικαστήριο οφείλει να εκδικάσει ταχέως τη διαφορά (απόφαση της 28ης Απριλίου 2022, Caruter, C-642/20, EU:C:2022:308, σκέψη 24).

51 Αφετέρου, εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο υποστηρίζει απλώς ότι η προσφυγή σε ταχεία διαδικασία δικαιολογείται από τη «φύση» της πτωχευτικής διαδικασίας, χωρίς να εξηγεί με ποιον τρόπο η εν λόγω «φύση» απαιτεί, αυτή καθεαυτήν, να αποφανθεί το Δικαστήριο το συντομότερο δυνατόν, κατά την έννοια του άρθρου 105, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας. Εν πάση περιπτώσει, ο ευαίσθητος, από οικονομικής ή κοινωνικής απόψεως, χαρακτήρας μιας υπόθεσης, ακόμη και αν θεωρηθεί αποδεδειγμένος, δεν συνεπάγεται από μόνος του την αναγκαιότητα εξέτασής της το συντομότερο δυνατόν [πρβλ. απόφαση της 10ης Μαρτίου 2022, Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (Πλήρης ασφαλιστική κάλυψη ασθενείας), C-247/20, EU:C:2022:177, σκέψη 45].

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

Επί του παραδεκτού

52 Ο Rzecznik Praw Obywatelskich (Συνήγορος του Πολίτη, Πολωνία) εκτιμά ότι η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτη, διότι το όργανο που υποβάλλει την αίτηση, συγκείμενο από πρόσωπα που διορίστηκαν κατά παράβαση του εθνικού δικαίου και του δικαίου της Ένωσης, δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως «δικαστήριο» κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

53 Ειδικότερα, πρώτον, λόγω παραβάσεως του εθνικού δικαίου και του δικαίου της Ένωσης κατά τη διαδικασία διορισμού των προσώπων που συγκροτούν το αιτούν δικαστήριο, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι το όργανο αυτό πληροί το κριτήριο κατά το οποίο ένα δικαστήριο πρέπει να «έχει συσταθεί νομίμως».

54 Δεύτερον, ο Συνήγορος του Πολίτη υποστηρίζει ότι από την εκτίμηση του συνόλου των νομικών και πραγματικών περιστάσεων που συνδέονται με τη διαδικασία διορισμού των μνημονευόμενων στη σκέψη 52 της παρούσας αποφάσεως προσώπων δεν μπορεί να αρθεί κάθε εύλογη αμφιβολία όσον αφορά την ανεξαρτησία και την αμεροληψία του εν λόγω οργάνου.

55 Τρίτον, ο Συνήγορος του Πολίτη επισημαίνει ότι ένας δικαστής από τους μετέχοντες στη σύνθεση του τμήματος του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) που υπέβαλε στο Δικαστήριο την υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι ο δικαστής του μονομελούς δικαστηρίου που είχε υποβάλει στο Δικαστήριο την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση επί της οποίας

εκδόθηκε η απόφαση της 29ης Μαρτίου 2022, Getin Noble Bank (C-132/20, EU:C:2022:235), και ότι, όσον αφορά το πρόσωπο αυτό, ο Συνήγορος του Πολίτη είχε ήδη εκθέσει, στο πλαίσιο της υποθέσεως εκείνης, τις αμφιβολίες του αν ο εν λόγω δικαστής πληροί τις προϋποθέσεις για να μπορεί να χαρακτηρισθεί ως «δικαστήριο» κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

56 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο, κατά πάγια νομολογία του, προκειμένου να εκτιμήσει αν το αιτούν όργανο είναι «δικαστήριο» κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, ζήτημα που εμπίπτει αποκλειστικά στο δίκαιο της Ένωσης, και, ως εκ τούτου, προκειμένου να εκτιμήσει αν η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή, λαμβάνει υπόψη μια σειρά στοιχείων, όπως είναι η ίδρυση του οργάνου αυτού με νόμο, η μονιμότητά του, ο δεσμευτικός χαρακτήρας της δικαιοδοσίας του, ο κατ' αντιμωλίαν χαρακτήρας της ενώπιόν του διαδικασίας, η εκ μέρους του οργάνου αυτού εφαρμογή κανόνων δικαίου, καθώς και η ανεξαρτησία του (απόφαση της 29ης Μαρτίου 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235, σκέψη 66).

57 Δεν αμφισβητείται ότι το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο), αυτό καθεαυτό, πληροί τις απαιτήσεις που υπομνήσθηκαν στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως. Εν προκειμένω, ο Συνήγορος του Πολίτη εγείρει, ωστόσο, το ζήτημα αν οι δικαστές που συγκροτούν τον δικαστικό σχηματισμό του Sąd Najwyższy (Ανώτατου Δικαστηρίου) που υπέβαλε στο Δικαστήριο την υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως πληρούν τις απαιτήσεις αυτές.

58 Όπως, όμως, έκρινε το Δικαστήριο στη σκέψη 69 της αποφάσεως της 29ης Μαρτίου 2022, Getin Noble Bank (C-132/20, EU:C:2022:235), και για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 70 και 71 της εν λόγω αποφάσεως, εφόσον η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προέρχεται από εθνικό δικαστήριο, τεκμαίρεται ότι το συγκεκριμένο δικαστήριο πληροί τις απαιτήσεις αυτές, οι οποίες υπομνήσθηκαν στη σκέψη 56 της παρούσας αποφάσεως, ανεξαρτήτως της συγκεκριμένης σύνθεσής του.

59 Ασφαλώς, το τεκμήριο που μνημονεύθηκε στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως μπορεί να ανατραπεί σε περίπτωση κατά την οποία από αμετάκλητη δικαστική απόφαση, εκδοθείσα από εθνικό ή διεθνές δικαστήριο, προκύπτει ότι ο δικαστής ή οι δικαστές που υπέβαλαν την αίτηση δεν έχουν την ιδιότητα ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου το οποίο έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, κατά την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, ερμηνευόμενου με γνώμονα το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 29ης Μαρτίου 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235, σκέψη 72).

60 Εντούτοις, εν προκειμένω, δεδομένου ότι δεν περιήλθε σε γνώση του Δικαστηρίου, ούτε κατά την περάτωση της έγγραφης διαδικασίας ούτε, άλλωστε, κατά τη διάσκεψη για την υπό κρίση υπόθεση, ότι έχει εκδοθεί αμετάκλητη δικαστική απόφαση κατά των δικαστών από τους οποίους συγκροτείται το αιτούν δικαστήριο, οι πλημμέλειες που ενδεχομένως ενείχε η εθνική διαδικασία διορισμού τους δεν μπορούν να έχουν ως συνέπεια το απαράδεκτο της υπό κρίση αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.

61 Πρέπει, εντούτοις, να υπομνησθεί ότι το τεκμήριο που μνημονεύθηκε στη σκέψη 58 της παρούσας αποφάσεως ισχύει αποκλειστικώς για την εκτίμηση του παραδεκτού των αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως, στο πλαίσιο του άρθρου 267 ΣΛΕΕ. Εξ αυτού δεν μπορεί να συναχθεί ότι οι συνθήκες διορισμού των δικαστών που συγκροτούν το αιτούν δικαστήριο πληρούν κατ' ανάγκην τα εχέγγυα προσβάσεως σε ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο το οποίο έχει προηγουμένως συσταθεί

νομίμως, κατά την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ ή του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 29ης Μαρτίου 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235, σκέψη 74).

62 Τέλος, διευκρινίζεται ότι μια εκτίμηση διαφορετική από την απορρέουσα από τις σκέψεις 57 έως 61 της παρούσας αποφάσεως θα ήταν δυνατή σε περιπτώσεις κατά τις οποίες, πέραν της προσωπικής καταστάσεως του δικαστή ή των δικαστών που υποβάλλουν επισήμως αίτηση δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, και άλλα στοιχεία έχουν αντίκτυπο στη λειτουργία του αιτούντος δικαστηρίου στη σύνθεση του οποίου μετέχουν οι δικαστές αυτοί και συντείνουν, επομένως, στην προσβολή της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας του εν λόγω δικαστηρίου (πρβλ. απόφαση της 29ης Μαρτίου 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235, σκέψη 75).

63 Εκ των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή.

Επί της ουσίας

64 Καταρχάς, επισημαίνεται ότι, με το υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει, αφενός, τον κανονισμό 1083/2006 και, αφετέρου, τον κανονισμό 1303/2013, ο οποίος κατήργησε και αντικατέστησε τον κανονισμό 1083/2006, και ζητεί να διευκρινιστεί αν οι κανονισμοί αυτοί αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία κατά την οποία τα προερχόμενα από τον προϋπολογισμό της Ένωσης ποσά που λαμβάνει δικαιούχος προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από την Ένωση δεν μπορούν, σε περίπτωση πτωχεύσεως της τράπεζας στην οποία έχουν κατατεθεί, να εξαιρεθούν από την πτωχευτική περιουσία της.

65 Εντούτοις, από τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει, πρώτον, ότι, ενώ η πρώτη και η τρίτη συμφωνία επιχορηγήσεως αφορούν έργα χρηματοδοτούμενα, αντιστοίχως, από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, τα οποία συνεπώς διέπονται, μεταξύ άλλων, από τις διατάξεις του κανονισμού 1083/2006, ο οποίος καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 1303/2013, η δεύτερη συμφωνία επιχορηγήσεως αφορά πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης χρηματοδοτούμενο από το ΕΓΤΑΑ, το οποίο διέπεται, μεταξύ άλλων, από τον κανονισμό 1698/2005, ο οποίος καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 1305/2013, καθώς και από τον κανονισμό (ΕΚ) 1290/2005 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουνίου 2005, για τη χρηματοδότηση της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΕΕ 2005, L 209, σ. 1), ο οποίος καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 1306/2013.

66 Δεύτερον, μολονότι οι συμφωνίες επιχορηγήσεως υπογράφηκαν μετά την κατάργηση, την 1η Ιανουαρίου 2014, των κανονισμών 1083/2006 και 1698/2005, εξακολουθούν να υπόκεινται, κατ' εφαρμογήν αντιστοίχως του άρθρου 152 του κανονισμού 1303/2013 και του άρθρου 88 του κανονισμού 1305/2013, στις διατάξεις των κανονισμών 1083/2006 και 1698/2005, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην απόφαση περί παραπομπής, τα έργα που αποτελούν το αντικείμενο των συμφωνιών αυτών αφορούν την περίοδο 2007-2013 και εγκρίθηκαν βάσει των εν λόγω κανονισμών 1083/2006 και 1698/2005. Εξάλλου, στο μέτρο που ο κανονισμός 1306/2013 δεν περιέχει μεταβατική διάταξη, όπως το άρθρο 88 του κανονισμού 1305/2013, και δεδομένου ότι, δυνάμει των άρθρων 119 και 121 του κανονισμού 1306/2013, ο κανονισμός 1290/2005 καταργείται από 1ης Ιανουαρίου 2014, η δεύτερη συμφωνία επιχορηγήσεως υπόκειται στις σχετικές διατάξεις του κανονισμού 1306/2013.

67 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με το υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, σημείο 5, καθώς και τα άρθρα 3, 4, 57, 70 και 80 του κανονισμού 1083/2006, τα άρθρα 11, 54, 56 και 58 του κανονισμού 1306/2013, και το άρθρο 2, στοιχείο θ', τα άρθρα 3 και 4, καθώς και το άρθρο 72, παράγραφος 1, του κανονισμού 1698/2005 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία, αφενός, δεν παρέχει τη δυνατότητα σε οντότητα η οποία έχει λάβει κεφάλαια στο πλαίσιο προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από τον προϋπολογισμό της Ένωσης, όταν τα κεφάλαια αυτά έχουν κατατεθεί σε λογαριασμό τηρούμενο σε τράπεζα κηρυχθείσα εν συνεχεία σε πτώχευση, να επιτύχει την εξαίρεση των εν λόγω κεφαλαίων από την πτωχευτική περιουσία της τράπεζας και, αφετέρου, δεν προβλέπει την εξαίρεση των κεφαλαίων αυτών από την εν λόγω πτωχευτική περιουσία.

68 Υπενθυμίζεται ευθύς εξαρχής ότι τα περιουσιακά στοιχεία που εξέρχονται του προϋπολογισμού της Ένωσης και τίθενται στη διάθεση των κρατών μελών στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής δεν μπορούν να θεωρηθούν, αφότου χορηγηθούν, ως περιουσιακά στοιχεία της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 1, τελευταία περίοδος, του πρωτοκόλλου (πρβλ. απόφαση της 30ής Μαΐου 2018, Dell'Acqua, C-370/16, EU:C:2018:344, σκέψη 40).

69 Συναφώς, αφενός, το Δικαστήριο έχει κρίνει, όσον αφορά τον κανονισμό 1083/2006, ότι οι πληρωμές που πραγματοποιούνται από την Επιτροπή προς τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής, συνεπάγονται τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων του προϋπολογισμού της Ένωσης προς τους προϋπολογισμούς των κρατών μελών (πρβλ. απόφαση της 30ής Μαΐου 2018, Dell'Acqua, C-370/16, EU:C:2018:344, σκέψη 39).

70 Αφετέρου, από τα άρθρα 34 έως 37 του κανονισμού 1306/2013 προκύπτει ότι και οι πληρωμές που πραγματοποιούνται από την Επιτροπή στο πλαίσιο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ συνεπάγονται τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων από τον προϋπολογισμό της Ένωσης προς τους προϋπολογισμούς των κρατών μελών.

71 Επομένως, εν προκειμένω, τα ποσά που έλαβε ο Δήμος δυνάμει των συμφωνιών επιχορηγήσεως, τα οποία στη συνέχεια κατατέθηκαν στην τράπεζα, δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως περιουσιακά στοιχεία της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 1, τελευταία περίοδος, του πρωτοκόλλου, τα οποία ως εκ τούτου δεν δύνανται να αποτελέσουν αντικείμενο οποιουδήποτε αναγκαστικού μέτρου διοικητικής ή δικαστικής αρχής, άνευ αδείας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.

72 Εξάλλου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι καμία από τις διατάξεις που μνημονεύονται στη σκέψη 67 της παρούσας αποφάσεως δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να θεσπίζουν εθνικές διατάξεις που να παρέχουν τη δυνατότητα εξαίρεσης ποσών από την πτωχευτική περιουσία τράπεζας, για τον λόγο και μόνον ότι τα ποσά αυτά κατατέθηκαν στην εν λόγω τράπεζα από δικαιούχο προγράμματος συγχρηματοδοτούμενου από τον προϋπολογισμό της Ένωσης.

73 Πρώτον, όσον αφορά το άρθρο 57, παράγραφος 1, του κανονισμού 1083/2006, του οποίου το περιεχόμενο αντιστοιχεί, κατ' ουσίαν, στο εκείνο του άρθρου 72, παράγραφος 1, του κανονισμού 1698/2005, διαπιστώνεται ότι από το γράμμα των διατάξεων αυτών προκύπτει, κατ' ουσίαν, ότι το κράτος μέλος ή η διαχειριστική αρχή διασφαλίζουν ότι μια συγχρηματοδοτούμενη πράξη διατηρεί τη συνεισφορά του οικείου Ταμείου μόνον εάν, εντός πέντε ετών από την ολοκλήρωσή της, δεν υποστεί σημαντική τροποποίηση η οποία, αφενός,

επηρεάζει τη φύση της ή τους όρους υλοποίησής της και, αφετέρου, απορρέει είτε από μεταβολή της φύσης του ιδιοκτησιακού καθεστώτος μιας υποδομής είτε από τη διακοπή παραγωγικής δραστηριότητας.

74 Η ύπαρξη όμως της υποχρεώσεως για την οποία γίνεται λόγος στη σκέψη 72 της παρούσας αποφάσεως δεν προκύπτει ούτε από το άρθρο 57 του κανονισμού 1083/2006 ούτε από το άρθρο 72, παράγραφος 1, του κανονισμού 1698/2005.

75 Δεύτερον, όσον αφορά το άρθρο 70 του κανονισμού 1083/2006, του οποίου το περιεχόμενο αντιστοιχεί, κατ' ουσίαν, σε εκείνο των άρθρων 54, 56 και 58 του κανονισμού 1306/2013, το άρθρο αυτό επιβάλλει, μεταξύ άλλων, στα κράτη μέλη υποχρέωση επιστροφής των απολεσθέντων ποσών στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, εάν αποδεικνύεται ότι η απώλεια προκλήθηκε λόγω παρατυπίας ή αμέλειάς τους.

76 Η ύπαρξη όμως της υποχρεώσεως για την οποία γίνεται λόγος στη σκέψη 72 της παρούσας αποφάσεως δεν προκύπτει ούτε από το γράμμα του άρθρου 70 του κανονισμού 1083/2006 ούτε από το γράμμα των άρθρων 54, 56 και 58 του κανονισμού 1306/2013.

77 Εξάλλου, ουδόλως υποστηρίχθηκε ότι υπήρξε παρατυπία ή αμέλεια εκ μέρους της Δημοκρατίας της Πολωνίας κατά τη διαχείριση ή τον έλεγχο των επίμαχων επιχειρησιακών προγραμμάτων, που θα δικαιολογούσε ενδεχομένως την εφαρμογή του ως άνω άρθρου 70.

78 Τρίτον, όσον αφορά το άρθρο 80 του κανονισμού 1083/2006, το οποίο αντιστοιχεί στο άρθρο 11 του κανονισμού 1306/2013, από το γράμμα των διατάξεων αυτών προκύπτει μεν, κατ' ουσίαν, ότι οι δικαιούχοι δημόσιας συνεισφοράς πρέπει να τη λαμβάνουν στο ακέραιο, πλην όμως οι εν λόγω διατάξεις δεν επιβάλλουν, αυτές καθεαυτές, στα κράτη μέλη την υποχρέωση για την οποία γίνεται λόγος στη σκέψη 72 της παρούσας αποφάσεως.

79 Περαιτέρω, από τις πραγματικές διαπιστώσεις του αιτούντος δικαστηρίου που υπομνήσθηκαν στη σκέψη 35 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι τα επίμαχα ποσά καταβλήθηκαν όντως στον Δήμο από τις εθνικές αρχές δυνάμει των συμφωνιών επιχορηγήσεως.

80 Τέταρτον, επιβάλλεται η επισήμανση ότι η υποχρέωση για την οποία γίνεται λόγος στη σκέψη 72 της παρούσας αποφάσεως δεν προκύπτει ούτε από τα άρθρα 3 και 4 του κανονισμού 1083/2006 ούτε από τα άρθρα 3 και 4 του κανονισμού 1698/2005. Πράγματι, τα άρθρα αυτά απλώς εξαγγέλλουν, με γενικούς όρους, τους σκοπούς, τα μέσα και τα καθήκοντα των Ταμείων που μνημονεύονται στο άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1083/2006, καθώς και τα καθήκοντα και τους σκοπούς του ΕΓΤΑΑ.

81 Τέλος, πέμπτον, επισημαίνεται ότι η υποχρέωση αυτή δεν προκύπτει ούτε από το άρθρο 2, σημείο 5, του κανονισμού 1083/2006 ούτε από το άρθρο 2, στοιχείο θ', του κανονισμού 1698/2005, τα οποία απλώς ορίζουν την έννοια της δημόσιας δαπάνης.

82 Βεβαίως, όπως επισημαίνει, κατ' ουσίαν, το αιτούν δικαστήριο, η τυχόν αδυναμία ανακτήσεως των επίμαχων ποσών ενδέχεται, σε ορισμένες περιπτώσεις, να υπονομεύσει την επίτευξη του σκοπού που επιδιώκει η εφαρμοστέα νομοθεσία της Ένωσης ή ακόμη και να υποχρεώσει τον δικαιούχο των ποσών αυτών να τα επιστρέψει.

83 Εντούτοις, το ενδεχόμενο αυτό δεν μπορεί να δικαιολογήσει μια ερμηνεία της ρυθμίσεως αυτής που να μη συνάδει προς το γράμμα της. Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να καθίσταται άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας το σαφές και επακριβές γράμμα της διατάξεως αυτής. Επομένως, εφόσον η έννοια διατάξεως του δικαίου της Ένωσης προκύπτει χωρίς αμφισημία από το ίδιο το γράμμα της, το Δικαστήριο δεν μπορεί να αποκλίνει από την ερμηνεία αυτή (απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2022, VYSOCINA WIND, C-181/20, EU:C:2022:51, σκέψη 39).

84 Τέλος, πρέπει να διευκρινιστεί ότι η τυχόν απουσία στο δίκαιο της Ένωσης της υποχρέωσης για την οποία γίνεται λόγος στη σκέψη 72 της παρούσας αποφάσεως δεν θίγει τη δυνατότητα που ενδεχομένως υφίσταται να εξαιρεθούν τα επίμαχα ποσά από την πτωχευτική περιουσία της τράπεζας, δυνάμει του πολωνικού δικαίου.

85 Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, σημείο 5, καθώς και τα άρθρα 3, 4, 57, 70 και 80 του κανονισμού 1083/2006, τα άρθρα 11, 54, 56 και 58 του κανονισμού 1306/2013, και το άρθρο 2, στοιχείο θ′, τα άρθρα 3 και 4, καθώς και το άρθρο 72, παράγραφος 1, του κανονισμού 1698/2005 έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία, αφενός, δεν παρέχει τη δυνατότητα σε οντότητα η οποία έχει λάβει κεφάλαια στο πλαίσιο προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από τον προϋπολογισμό της Ένωσης, όταν τα κεφάλαια αυτά έχουν κατατεθεί σε λογαριασμό τηρούμενο σε τράπεζα κηρυχθείσα εν συνεχεία σε πτώχευση, να επιτύχει την εξαίρεση των εν λόγω κεφαλαίων από την πτωχευτική περιουσία της τράπεζας και, αφετέρου, δεν προβλέπει την εξαίρεση των κεφαλαίων αυτών από την εν λόγω πτωχευτική περιουσία.

Επί των δικαστικών εξόδων

86 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 2, σημείο 5, καθώς και τα άρθρα 3, 4, 57, 70 και 80 του κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006 του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2006, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 423/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, τα άρθρα 11, 54, 56 και 58 του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 352/78, (ΕΚ) αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) αριθ. 485/2008 του Συμβουλίου, και το άρθρο 2, σημείο θ′, τα άρθρα 3 και 4, καθώς και το άρθρο 72, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 1698/2005 του Συμβουλίου, της 20ής Σεπτεμβρίου 2005, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης,

έχουν την έννοια ότι:

δεν αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία, αφενός, δεν παρέχει τη δυνατότητα σε οντότητα η οποία έχει λάβει κεφάλαια στο πλαίσιο προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όταν τα κεφάλαια αυτά έχουν κατατεθεί σε λογαριασμό τηρούμενο σε τράπεζα κηρυχθείσα εν συνεχεία σε πτώχευση, να επιτύχει την εξαίρεση των εν λόγω κεφαλαίων από την πτωχευτική περιουσία της τράπεζας και, αφετέρου, δεν προβλέπει την εξαίρεση των κεφαλαίων αυτών από την εν λόγω πτωχευτική περιουσία.

(υπογραφές)